

VELICHOVSKÉ NOVINY

II. Březen 2008

Pohledy do minulosti Velichova / 12.

Jak se žilo v 19. století

Zatímco se majitelé Velichova nepřestávali v rychlém sledu střídát, žila vesnice svým pravidelným životem, jehož rytmus určovala roční období, svátky a slavnosti, narození, svatba a pohřby. Jen občas došlo k výjimečné události, která tuto poklidnou hladinu rozčeřil a kterou kronikář uznal za hodnou zaznamenání.

Velichov, jediná větší obec panství, měl v tomto období 79 domů a 466 obyvatel německé národnosti (počet se pochopitelně v průběhu let mírně měnil). V obci žila jedna židovská rodina. Působilo zde 25 mistrů - řemeslníků, 8 tovaryšů a 7 učedníků. Zhotovovaly se zde také, zřejmě podomácku, tzv.

„U lípy“ dováželo. Kromě toho zde byla palírna, na Ohři mlýn s pilou a dva další hostince. Kronikář uvádí pečlivě i tehdejší stav hospodářského zvířectva. V roce 1837 byli ve Velichově dva staří koně, 119 kusů hovězího dobytka, z toho 91 krav, 16 telat a 12 tažných volů. Dále 3 staré ovce, 6 koz a pouhých 5 vepřů. Půda - orná pole, louky, zahrady, pastviny a lesy byly z větší části dominikálem (obdělávané vrchností ve vlastní režii), z menší části rustikálem (dědičně v užívání poddaných za úplatek či jiné dávky).

Jednu z tereziánských reforem představoval školský řád z 6. 12. 1774, který zavedl povinnou školní docházku pro děti od pěti do dvanácti let. Jejím potvrzením byl zákon z ro-

vecký spolek, jehož činnost položila základy k pozdějšímu Pěveckému a hudebnímu spolku. Řídil jej Wenzel Walter, který vedl zároveň obdobný spolek ve Vojkovicích, po něm pak majitel mlýna v Lipoltově Ottokar Brandner, který v této funkci vytrval téměř padesát let. Měl pro ni dobré předpoklady - pocházel z hudebně založené rodiny a absolvoval pět tříd gymnázia. Byl známý jako výborný klavírista a varhaník.

Majitelem panství, správcem vrchnostenského úřadu a místním farárem byl ve Velichově založen Chudinský fond, jehož majetek představoval v roce 1845 817 zlatých, 20 a půl

Pokračování na str. 4

foto: Ondřej Kalmán

„velichovské dózy“, ozdobné schránky určené hlavně pro lázeňské hosty v okolí. Jejich skutečnou podobu ani materiál se zatím nepodařilo zjistit. Zemědělci se věnovali intenzivně pěstování polní zeleniny, jejíž bohaté výnosy dodávali do blízkých lázní, Karlových Varů a Jáchymova. Pěstoval se tady i chmel, zřejmě ale jen pro potřeby zdejšího pivovaru. Pamětníci uvádějí chmelnici pod silnicí k Charitě a vlevo od Školního potoka. K zámku totiž patřil, kromě hospodářského dvora i pivovar. Jeho provoz skončil teprve po smrti Franze von Ledebur-Wicheln (+ 1892) a jeho vdova, Leopoldina rozená z Thun - Hohensteinu, přenesla várečné právo na thunský pivovar v Klášterci, odkud se pivo do Velichova, do hostince

ku 1867, jimž František Josef I. „dopřál lidu volný přístup ke vzdělání“. Ve vesnicích to byly tzv. triviální školy (čtení, psaní, počty - a ovšem nezbytné náboženství), které na rozdíl od vyšších, státních škol financovala obec a vrchnost. Ve Velichově byla dvoutřídní škola, zřejmě bez vlastní budovy, protože je uváděno č. p. 33. a č. p. 5. Žádosti o postavení nové školy z roku 1875 nebylo vyhověno, ale v roce 1881 bylo pro tyto účely zakoupeno stavení č. p. 13. od majitele Josefa Michla z Kozlova za 4 750 dukátů. Do velichovské školy docházely až do roku 1829 i děti z Jakubova (Jokes) a do roku 1874 děti z Lipoltova (Lappersdorf). Cesta za vzděláním byla tehdy namáhavá... V obci působil mládenecký pě-

Úvodník

Příjemné překvapení mne čekalo po vydání minulého čísla novin. Tolik reakcí na můj úvodník jsem ještě nezažila. Občané Velichova se ptali, kdo je těmi vandaly, o kterých jsem psala, začali poukazovat na další místa, která jsou ničena a znečišťována. Pracovníci obce již skládku, kterou nám za několik let nejen z PET lahví velichovská mládež vyrobila, zlikvidovali. Vyřezané křoví snad již v těchto místech nebude poskytovat úkryt pro jejich řádění. Ale nejsem naivní, vím, že takových úkrytů je v tom našem údolí nespočet. Spoléhám se tedy i na vaši pomoc, ochotu a odvahu nebýt lhotejnými k dění kolem vás.

Na toto číslo Velichovských novin jsem se vážně těšila. Vždyť tolik akcí, o kterých se tak hezky informuje, se jen tak nenaskytne. Maškarní pro děti, bakus, vítání občánků, taneční - tohle všechno by se bez vašeho zapojení a fantazie určitě neudálo. Sehnat nebo vyrobit masku není otázkou několika minut. Pošlapané nohy a neustálé počítání kroků vyžaduje také jistou dávku odhodlání a vytrvalosti.

V dalších týdnech nás čeká mediální smřď v podobě probouzení jara, pučících květů, zelených stromů a narozených mláďátek. Doufám, že tomuto náporu podlehnete a další vítání občánků na sebe nenecháte dlouho čekat.

*Markéta Moravcová
starostka obce*

Bakus ve Velichově

Díky značnému úsilí se ve Velichově podařilo s týdenním zpožděním udržet tradici masopustních průvodů. Ten letošní se konal v úterý 12. února.

Průvod masek a dětí se za hudebního doprovodu vydal na cestu Velichovem, na večerní masopustní zábavu se za přispění sousedních obcí sešlo dalších patnáct masek. Hudební doprovod obstaralo v obměněném složení TEMPO. I přes nižší účast masek se přibližně padesát příchozích po celý večer u stolů i na parketu příjemně bavilo.

Příští masopustní úterý bude s největší pravděpodobností přesunuto na sobotu. Možná se tak podaří navštívit s průvodem i „Zavodu“ a sejde se i více masek nejen v průvodu, ale i na večerní zábavě.

JiB

Půjčky na stavební úpravy a modernizace domů a bytů

Obecní zastupitelstvo schválilo na svém 1. jednání dne 18. února 2008 vyhlášení výběrového řízení na půjčení prostředků z FRB.

Občané Velichova vlastníci na jeho území nemovitost mohou své žádosti o půjčky předkládat do 31. března 2008 do 12.00 hod. na adresu Obecního úřadu. Z fondu se půjčují prostředky na tyto druhy stavebních úprav a modernizace:

P. č.	Titul	Splatnost	Úrok	Hranice
01	Obnova střešní krytiny, případně opravy krovů nebo podkladních konstrukcí krytiny	5 roků	5%	50 tis. Kč
02	Obnova fasády včetně klempířských prvků	5 roků	5%	50 tis. Kč
03	Zřízení přípojky obyvat. domu na veřejnou kanalizaci, vodovodní řad	5 roků	5%	80 tis. Kč
04	Dodatečné odizolování domu proti zemní vlhkosti	3 roky	5%	30 tis. Kč
05	Zřízení plynového, elektrického nebo jiného ekologického vytápění	3 roky	5%	30 tis. Kč
06	Zateplení obvodového pláště domu- dodatečné	5 roků	5%	50 tis. Kč
07	Rekonstrukce rozvodů elektřiny v bytech	3 roky	5% ^{sk}	30 tis. Kč
08	Rekonstrukce bytových jader	5 roků	5%	80 tis. Kč
09	Oprava a výměna oken	5 roků	5%	80 tis. Kč

V případě, že se ve fondu vytvoří dostatek prostředků, lze jednotlivé tituly kumulovat kromě 02 s 06. Všechny práce uvedené v titulech se rozumí ve stávajících domech, částky na jednu bytovou jednotku.

Z fondu lze dále půjčit prostředky na:

P. č.	Titul	Splatnost	Úrok	Hranice
51	Půdní nástavba bytu	8 roků	5%	70 tis. Kč
52	Půdní vestavba bytu	7 roků	5%	60 tis. Kč

Tituly půjčených prostředků 51 a 52 lze kumulovat.

Půjčené prostředky nelze získat opakovaně u téhož domu a téhož bytu na stejný titul. Splácení půjčených prostředků včetně úroků je upraveno smlouvou o půjčení prostředků.

Poutníci U lípy

V sobotu 22. března 2008 se na sále restaurace „U Lípy“ koná countrybál s dnes již legendární bluegrassovou brněnskou skupinou Poutníci.

Během tohoto pořadu zazní novinky z posledního alba (Poutníci 2006) i známé poutnické hity jako Panenka, Pojďme se napít, Telegraf road, Hotel Hillary a jiné, diváci uslyší kromě poutnických písniček také skladby z oblasti české a americké country. Pro pamětníky připomenou, že skupina vznikla v roce 1970 a na svém kontě má odehráno na tři tisíce koncertů.

JaB

Svoz nebezpečného a velkoobjemového odpadu

V sobotu 15. března 2008 bude v obci zajištěn svoz nebezpečného a velkoobjemového odpadu. Na níže uvedených místech budou připravena vozidla, do kterých budou odpady naloženy.

Využijte této možnosti a zdarma se zbavte obalů od barev, ředidel, pneumatik, akumulátorů apod. Na uvedená místa můžete dovézt i velkoobjemový odpad.

V rámci mobilního svozu **nebudou odvezeny kompletní elektrospotřebiče**, proto je na uvedená místa nenoste. Zpětný odběr elektrospotřebičů bude zajištěn v průběhu dalších měsíců. Pokud se chcete zbavit elektrospotřebičů dříve, můžete je zdarma odevzdat ve sběrném dvoře firmy TIMA v Ostrově, popř. v prodejně, kde jste si zakoupili spotřebič nový.

9.00 - 9.30 hod. - zastávka autobusu „Za vodou“

9.30 - 10.15 hod. - dvůr vedle hospody U lípy

10.15 - 11.00 hod. - parkoviště u paneláku

Dětský maškarní rej

O tom, že se děti skutečně rády převlékají za princezny, prince, kovboje nebo zvířátka, se mohli všichni přesvědčit v sobotu 9. února, kdy se na sále Hospody U lípy konal dětský maškarní rej. Vybrat tu nejhezčí masku jsme se ani nepokoušeli, masky byly opravdu povedené a každá byla vskutku originální. Žádné z dětí neodešlo s prázdnou, cenu mohly děti získat nejen za soutěžení, ale i tancování. Jedna soutěž byla připravena i pro dospělé návštěvníky a odměněna byla i maminka, která jako jediná vzala naši výzvu vážně a přišla se svými dětmi

v masce. Mezi maskami jsme našli jak dvouměsíční miminko, tak čtrnáctileté slečny. Hudební doprovod zajistila parta muzikantů DSM.

Děkujeme panu Janu Bitmanovi, že připravil sál a dětem zajistil limonády. Velký dík patří také za čarodějnické výkony Maruše a Janičce Převrátilovým, Lydii Kučerové, indiánce Janě Rehákové a samozřejmě šikovným rodičům za čas věnovaný přípravě masek.

Více fotografií naleznete ve fotogalerii na www.velichov.cz **MM**

Vítání občánků

V sobotu 23. února 2008 se v Mateřské škole konalo druhé Vítání občánků. Přivítány byly tři holčičky - Verunka Suková, Eliška Švandrlíková a Tereza Fialová. Velké poděkování patří dětem z MŠ, které si pod vedením paní ředitelky Kučerové připravily vystoupení.

Jak samotné vítání občánků probíhalo, připomínáme na následujících fotografiích. **MM**

Veřejné bruslení

22. března 2008 od 16.30 do 18.00 hodin máte možnost zdarma využít ledovou plochu ostrovského zimního stadionu. Pronájem ledové plochy hraří Obec Velichov.

Pohledy do minulosti Velichova /12.

Dokončení ze strany 1.

Zajímavé ovšem je, že - jak uvádí kronikář - „nebylo potřebných osob“.

K mimořádným událostem patřilo zahájení provozu lokální dráhy z Kyselky do Vojkovic (27. ledna 1875). Tuto krátkou trať - 9 km - budoval s podporou státního rady Hofmanna zakladatel lázní v Kyselce a vývozce minerální vody z Ottova pramene Heinrich Mattoni, od roku 1889 užívající titul „svobodný pán“. Kyselka tak získala napojení na evropskou železniční síť, které posílilo jak možnosti vývozu minerální vody, tak návštěvnost lázní, které tehdy stály v plném rozkvětu. Vlak uvítaly na jeho první cestě pěvecké spolky a kapely v Radošově, Velichově i Vojkovicích, také projevy zúčastněných představitelů státní správy i obcí. Jeho cesta trvala dvacet minut. Jako pamětníci jsme vláček nazývali „Oharia-Expres“.

V noci z 23. a 24. listopadu roku 1890 přišel tak silný déšť, že Ohře vystoupila z břehů a zaplavila níže položené zahrady a pozemky i domy, také budovu školy. Svě ukázal i rozvodněný Kyselkový či Petrovický potok, který přijímal vodu z tocovských a lipoltovských minerálních pramenů.

S velkou slávou, slavobránou a s mnoha projevy byla předána dne 13. srpna 1895 do provozu silnice z Velichova do Lipoltova.

Střídaly se tedy události příznivé i kalamity. Nicméně Velichov, díky dobrému jménu lázní v Kyselce a jejich hojným návštěvníkům, získal tehdy i svou proslulost. Vzhledem ke svým přírodním krásám, ale také vzhledem k úspěšně provozované restauraci „U lípy“. V pamětní knize Ottova pramene se zachovala dokonce oslavná německá báseň některého ze spokojených návštěvníků:

*Do těchto líbezných velichovských luhů
bystře jsme vyšli od pramene Ottovy
spatřit ten zehnaný překrásný dol,
zámeček, zahradu, švýcarský dům.
Pro oddech našli jsme košatou lípu
se spleť listoví vysoko ve větvích.
Výtečná káva, pivo a víno -
pěli jsme vesele jako ti ptáčky,
kteří nás těšili v listnatém loubí
dokud jsme - podobni vlastovkám - nevzlétli zpět.
Opět se vracíme k vlastnímu hnízdu.
Vzpomínku na to až zachová tehletem lístek.*

(Vlný překlad)

S použitím dostupné literatury a pramenů
Zdenka Čepeláková

Máte zájem o nový letecký snímek Velichova?
Pokud ano, přijďte si do 10. března 2008 vybrat
ze tří různých záběrů. Letecký snímek formátu A3
je zalamínován a bude vás stát 238 Kč.

První taneční kurs

Z iniciativy místních návštěvníků 1. Obecního plesu ve Velichově vzešel nápad uspořádat v naší obci taneční kurzy. Slovo dalo slovo a od začátku února se pravidelně každý pátek schází v sále Hospody U lípy na patnáct tanečních párů, které se pod vedením Pavla Výborného snaží zvládat náročné taneční kroky. Atmosféra tanečních kurzů je nepopsatelná. Takový zájem o taneční kurzy by mohli pořadatelé obdobných kurzů ve větších městech jen závidět.

Kdo ví, možná příští předtančení na našem obecním plese předvedou absolventi tohoto kurzu

MM

Kino v Kyselce

březen

promítá se vždy v sobotu od 19.30 hod.

- 1.3. PAN VČELKA
- 8.3. POSLEDNÍ PLAVKY
- 15.3. VETŘELCI vs PREDÁTOR
- 22.3. VÁCLAV
- 29.3. ŘÍŠE HRAČEK

Koňská lekce č. 6

Další výuka jízdy na koni se uskuteční v sobotu 1. března 2008 v prostorách jízdárny Občanského sdružení „Castila“ v Mořičově v době od 9.00 - 11.00 hod. Lekce se můžou účastnit začátečníci i pokročilí. Důležité je teplé oblečení a pro samotnou jízdu na koních holínky.

Pozn.: Autobusová linka (Velichov-Ostrov):
odjezd z Velichova v 8.38 hod

Informace Obecního úřadu

Stav obyvatel k 31. lednu 2008:
529, z toho 263 mužů a 266 žen
Poplatky za psy, úhrady za pronájmy
pozemků a svoz odpadů uhradte nejpozději
do 31. března 2008.

Názor redakční rady nemusí být totožný s názorem příspěvatelů. Redakční rada neodpovídá za obsah příspěvků, jejichž autorem není její člen.